

Список використаних джерел

1. Святоцький О. Д. Інтелектуальна власність: словник-довідник / За заг. ред. О.Д. Святоцького та ін. Київ: Вид. дім «ІнЮре», 2000. Т. 1. 272 с.
2. Мазуренко С., Бузовська Н. Щодо визначення поняття «фотографічний твір» у вітчизняній доктрині та законодавстві. *Юридичний вісник*. 2013. №1. С. 120-124.
3. Улітіна О. Проблема визначення поняття «фотографічний твір» в Україні. *Юридичний вісник*. 2015. № 1. С. 235-240.
4. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 09.09.1886 р.: Паризький Акт від 24.07.1971 р., змінений 02.10.1979 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_051 (дата звернення: 23.10.2019).
5. Мазуренко С. В. Авторське право на фотографії. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. № 42. С. 12 - 19.

Рогатинська Н.З.

*к.ю.н., доцент, завідувач кафедри
кримінального права та процесу
Тернопільського національного
економічного університету*

Кірянов А.В.

студент юридичного факультету ТНЕУ

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ФУНКЦІЇ ОБВИНУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Аналіз чинного кримінального процесуального законодавства України дає можливість стверджувати, що суб'єктами реалізації функції обвинувачення у кримінальному провадженні є прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий, а також потерпілий, його представник і законний представник у випадках, установлених КПК України. Саме завдяки змісту їх діяльності реалізуються кримінальні правові відносини між державою та особою, яка вчинила кримінальне правопорушення, відбувається реагування держави на порушення кримінально-правової заборони у процесуальному правовому контексті.

Без належного врегулювання процедури реалізації функції обвинувачення неможливе ефективне виконання завдань кримінального провадження, передбачених ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі - КПК України). Разом з цим важливе значення має положення, регламентоване в ст. 3 Конституції України, згідно з яким «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. ... Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави». У такому контексті здійснення функції обвинувачення на усіх етапах кримінального провадження має бути виваженим та обґрунтованим, ґрунтуватися на засаді верховенства права з урахуванням вимог щодо юридичної визначеності та пропорційності.

Проблемні питання функції обвинувачення у кримінальному провадженні були предметом дослідження вітчизняних і зарубіжних правників:

Ю.П. Аленіна, С.А. Альперта, В.О. Андреянова, І.В. Басистої, Д.М. Берової, В.П. Бож'єва, Д.В. Борзих, І.В. Вернидубова, С.І. Вікторського, В.І. Галагана, Н.В. Глинської, І.В. Гловюк, В.Г. Гончаренка, І.В. Гори, Ю.М. Грошевого, П.М. Давидова, Р.Девіса, А.Я. Дубинського та ін.

Метою є аналіз правових, теоретичних та практичних засад реалізації функції обвинувачення в кримінальному судочинстві України.

У теорії кримінального процесу не має єдності думок щодо поняття, сутності та видів кримінальних процесуальних функцій. На нашу думку, слід розмежовувати такі функції: функції кримінального процесуального права як галузі права; кримінальні процесуальні функції як основні напрямки кримінальної процесуальної діяльності, що здійснюються уповноваженими суб'єктами кримінального провадження; функції органу або уповноваженої особи, що бере участь у кримінальному провадженні (функції суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності). Такі різновидності функцій у кримінальному процесі потребують окремого дослідження, однак, враховуючи те, що предметом нашої роботи є функція обвинувачення у кримінальному процесі, ми більш докладно зупинимось на її характеристиці.

Обвинуваченню, як одній із функцій кримінальної процесуальної діяльності, відводиться особлива роль у захисті суспільних відносин, прав і законних інтересів фізичних осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві. Воно обумовлює подальший розвиток кримінальних процесуальних правовідносин, залучення до кримінального процесу інших учасників, які зацікавлені в справедливому вирішенні обвинувачення і можливо керуються різними процесуальними інтересами [1, с. 43].

Аналіз положень КПК України дозволяє дійти висновку про первинність виникнення функції обвинувачення серед всіх інших, а, отже, неабияку її важливість для якісного здійснення кримінальної процесуальної діяльності та захисту прав і свобод громадян.

Кримінальна процесуальна діяльність у цілому і функція обвинувачення як її важливий напрямок для досягнення завдань кримінального провадження та мети функції обвинувачення реалізується за допомогою кримінальних процесуальних засобів. Безумовно, засобами кримінального процесу є процесуальні дії [2, с. 43], проте, аналізуючи сутність кримінального процесуального рішення як вираженого у встановленій законом формі індивідуального правозастосовного акту-документу, в якому компетентні державні органи і посадові особи надають відповіді на правові питання, що виникли під час провадження, і виражають владне волевиявлення про дії або бездіяльність, що впливають із встановлених на момент прийняття рішення фактичних обставин і приписів чинного законодавства [3], і відмічають його значення як документу, який містить відповіді на правові питання, що виникли під час провадження, і виражає владне волевиявлення про дії або бездіяльність, робимо висновок, що його теж потрібно розглядати як засіб кримінального процесу, особливо враховуючи переважно владний характер реалізації функції обвинувачення. Тому процесуальні дії та рішення відображають інструментальний елемент механізму функції обвинувачення.

Таким чином, чітке розмежування кримінальних процесуальних функцій покликано забезпечити виконання його завдань під час кримінального провадження. Функція обвинувачення є первинною щодо інших функцій

кримінального процесу і відіграє важливу роль у захисті прав та свобод людини.

Підсумовуючи вищевикладене, функція обвинувачення - це кримінальна процесуальна діяльність уповноважених суб'єктів, зміст якої полягає в отриманні (формуванні, збиранні) сукупності доказів для повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення та складання процесуальних рішень, які містять твердження про вчинення особою кримінального правопорушення (кримінально караного діяння), а також у підтриманні обвинувачення під час судового розгляду та під час перевірки судових рішень у кримінальному провадженні.

Вказана функція здійснюється уповноваженими суб'єктами на всіх стадіях кримінального процесу (крім стадії виконання судових рішень) з метою об'єктивного та повного встановлення обставин вчинення кримінального правопорушення і притягнення всіх винних до кримінальної відповідальності та/або застосування інших заходів кримінально-правового характеру.

Механізмом функції обвинувачення є система взаємопов'язаних елементів суб'єктного, інструментального, засадничого, процедурного характеру, які мають інформаційну (матеріальну) та нормативну основу, що спрямована на забезпечення обґрунтованої кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (телеологічна основа).

Список використаних джерел

1. Борзих Д. В. Функція кримінального переслідування. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2008. № 4. С. 38-44.
2. Погорецький М. Поняття, зміст та структура кримінального процесу: проблеми теорії та практики. *Право України*. 2012. № 11. С. 42-54.
3. Глинська Н. В. Концептуальні засади визначення та забезпечення стандартів доброякісності кримінальних процесуальних рішень : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2015. 462 с. URL: http://Hbrary.nulau.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS&S21STN=1&S21REF=5&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=10&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21STR= (дата звернення: 20.10.2019).

Рогатинська Н.З.

*к.ю.н., доцент, завідувач кафедри
кримінального права та процесу
Тернопільського національного
економічного університету*

Комінко Г.М.

студентка юридичного факультету ТНЕУ

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ГАРАНТІЙ ПРАВ І СВОБОД ОСОБИ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИГЛЯДІ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ

Ефективність реалізації кримінально-процесуальних гарантій прав і свобод людини під час застосування тримання під вартою потребує